

Ministerie van Financiën
T.a.v. Zijne Exelentie de heer mr. drs. J.C. de Jager
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Meander 261
Postbus 9221
6800 KB Arnhem
telefoon (026) 354 26 67
fax (026) 354 27 32
e-mail accountancy@flynth.nl

kenmerk
ACC\12052\AB

behandeld door
drs. A. Boxum RA /
C.L.J.M. Kock AA

datum
31 januari 2012

onderwerp
reactie consultatiedocument

Hooggeachte heer De Jager,

Hierbij treft u onze reactie aan op het consultatiedocument accountancy.

Wij willen hiermee het belang benadrukken van het onderscheid in regelgeving voor de kantoren die Organisaties van Openbaar Belang (hierna: OOB cliënten) bedienen en kantoren die MKB cliënten bedienen (niet zijnde OOB's). Deze laatste dienen niet met onnodige lastenverzwaring te worden geconfronteerd. In dat licht hebben we gereageerd op het consultatiedocument.

P/O
Hoogachtend,

W. Schipper RA
Algemeen Directeur Accountancy

CONSULTATIEDOCUMENT ACCOUNTANCY

1. Onafhankelijkheid

1.1. Principes van regelgeving

Geen vragen gesteld.

1.2. Samenloop tussen de controle van de jaarrekeningen overige dienstverlening

1. Wat is uw visie op de noodzaak bestaande onafhankelijkheidswaarborgen te versterken?

Antwoord:

De initiatieven van Barnier en de Europese Commissie zijn een reactie op de incidenten met betrekking tot afgegeven controleverklaringen bij banken en financiële instellingen. De voorgestelde maatregelen in deze initiatieven lijken geen oog te hebben voor de nuance dat accountantsorganisaties zonder OOB-vergunning niet betrokken zijn bij de controle van dergelijke ondernemingen, maar wel te maken gaan krijgen met aangescherpte wetgeving op onafhankelijkheidsgebied. Met de voorgestelde maatregelen dreigt (in onze opinie ten onrechte) lastenverzwaring voor het MKB en de accountants die betrokken zijn bij de controle van deze MKB ondernemingen.

Derhalve zien wij noodzaak tot (inter-) nationale herbezinning op het onderwerp onafhankelijkheid en de te treffen waarborgen. Deze herbezinning zou zich onzes inziens moeten richten op een verduidelijking van de huidige wetgeving. Wij zien geen oplossing in een 'rule-based' benadering maar veel meer in een 'principle based' benadering waarbij de volgende waarborgen volgens ons belangrijk zijn.

- Waarborgen in de rechtsvorm en structuur van de accountantsorganisatie, oftewel: het voorkomen van verkeerde prikkels qua beloning op partnerniveau/ externe accountantsniveau;
- Stimulering van een goede 'tone at the top';
- Het waarborgen van de professioneel kritische houding van de accountant en de overige medewerkers (training, interne kwaliteitsbeheersing);
- Procedures binnen de kantoororganisatie die het tijdig inspelen op bedreigingen en het tijdig en adequaat inrichten van waarborgen mogelijk maken.
- Een periodieke training/ bijscholing aangaande onafhankelijkheid;
- Overeenstemming over de principes in de wetgeving tussen toezichthouders, accountants en overige belanghebbenden.

2. **Past naar uw mening het maken van een onderscheid tussen controle gerelateerde diensten en overige dienstverlening en overige dienstverlening bij de vraag welke diensten een accountantsorganisatie mag leveren bij een OOB-controlecliënt naast de wettelijke controle?**

Antwoord:

In onze optiek is het onderscheid tussen het 'zekerheidsniveau' van de overige dienstverlening essentiëler. Met andere woorden: betreft de overige dienstverlening assurance dienstverlening of non assurance dienstverlening?

In het geval van assurance dienstverlening is de wetgeving en de uitvoering gericht op het versterken van het vertrouwen van de gebruiker van het object. Een combinatie tussen dergelijke dienstverlening en de wettelijke controle bij OOB-controle cliënten achten wij in beginsel toegestaan.

Non assurance dienstverlening dient onzes inziens onderverdeeld te worden in dienstverlening die logischerwijs past bij de kernfunctie van de accountant (assurance verlenen) bij deze cliënt en dienstverlening die dat minder doet. De eerste vorm ligt dicht tegen de controle aan en 'bijt' de onafhankelijkheid in meestal niet. De laatste vorm van dienstverlening zal veelal niet toegestaan kunnen worden; immers het gevaar van zelftoetsing (bedreiging onafhankelijkheid) is daar groot en licht niet dicht tegen de controle aan. Deze laatste vorm dient dan ook gescheiden te worden van het kantoor dat de controle uitvoert.

Conclusie: ook hier een principle based benadering met onderscheid tussen assurance/non assurance, waarbij niet aan controle gerelateerde diensten qua kantoor gescheiden moeten worden van de controle van OOB cliënten.

3. **Zou daarbij een maximum moeten worden gesteld aan het percentage van deze controle gerelateerde dienstverlening, respectievelijk overige dienstverlening ten opzichte van de omzet uit de wettelijke controle? Zo ja, hoe hoog moet dit percentage volgens u zijn?**

Antwoord:

Nee, Het werken met absolute percentages achten wij niet relevant. Veel meer is het structurele karakter van de omzetverhouding van belang in combinatie met de aard van de overige dienstverlening.

De omzet die gepaard gaat met de controle mag in beginsel niet structureel lager zijn dan de omzet van de overige dienstverlening. Is er sprake van een incidentele of structureel hogere omzet behaald met overige dienstverlening, dan dienen de aard van de overige dienstverlening en de getroffen waarborgen te worden bezien. Dit zou onzes inziens beter zijn dan percentages, vanzelfsprekend rekening houdend met ons antwoord bij vraag 2.

4. **Bent u het eens met de lijst van toegestane controle en aan controle gerelateerde diensten zoals opgenomen in bijlage I? Welke diensten zou u willen toevoegen of verwijderen?**

Antwoord:

Bijlage 1 beschrijft de toegestane diensten. Zoals eerder in deze beantwoording aangegeven (vraag 2) pleiten wij voor uitbreiding van bijlage 1 met alle in HRA deel 1 A genoemde Assurance- diensten.

5. **Bent u het eens met de lijst van verboden diensten zoals opgenomen in bijlage II? Welke diensten zou u willen toevoegen of verwijderen?**

Antwoord:

Wij zijn geen voorstander van dergelijke ‘zwarte lijsten’. De ondernemers, alsmede het maatschappelijke verkeer, is te dynamisch voor een dergelijke lijst. De huidige regelgeving (zie bijvoorbeeld NVO) geven volgens ons afdoende duidelijkheid, echter op onderdelen kan met voorbeelden (slechts ter indicatie, niet ruled based) een en ander nog verduidelijkt worden.

Van belang is veel meer een principle based benadering waarbij de accountant (en de organisatie) moet kunnen aantonen dat hij/zij binnen de kaders van fundamentele beginselen, regelgeving de eventuele bedreigingen op een toereikende manier heeft tenietgedaan middels waarborgen.

Bovendien pleiten wij voor handhaving van het onderscheid tussen OOB en overige opdrachten. OOB opdrachten hebben een veel grotere maatschappelijke impact, derhalve is het passend de wetgeving alsmede het toezicht daar ‘strenger’ op van toepassing te laten zijn dan de niet OOB opdrachten.

6. **Kunt u in bijlage III aangeven welk van de daar genoemde diensten volgens u hoort bij de aan controle gerelateerde diensten, verboden diensten of overige diensten?**

Antwoord:

- Opstellen of beoordelen fiscale aangiften: **B**
- Overige zoals Inbreng en fusie/ splitsing: **A**
- Feitenonderzoek: **B**
- Juridische dienstverlening: In principe **B**, tenzij objectiviteit in wezen of in schijn aan sterke twijfel onderhevig is, dan **C**
- Overige adviesopdrachten: **B**
- Fiscale advisering: **B**

7. Welke criteria hebt u gehanteerd bij de beantwoording van de vragen 4 tot en met 6?

Antwoord:

Met name zoals aangegeven het onderscheid assurance/non assurance. Daarnaast vinden wij zoals eerder aangehaald het onderscheid OOB/niet OOB van essentieel belang. Daarnaast vinden wij de huidige NVO op eerder genoemde onderdelen passend, deze onderdelen hebben we meegenomen in onze overwegingen.

8. Indien het verlenen van overige diensten zijn toegestaan, bij wie zou de beslissing moeten liggen over het verlenen van toelaatbare overige diensten aan een controlecliënt in een specifiek geval:

- a. de accountantsorganisatie?
- b. de externe accountant?
- c. de auditcommissie van de controlecliënt?
- d. degene die de externe accountant benoemt?
- e. een toezichthouder, in casu DNB of AFM?
- f. een andere partij, zo ja, welke zou dat zijn?

Antwoord:

Stap 1 is volgens ons dat de accountantsorganisatie een beslissing dient te nemen omtrent cliënt- en opdrachtacceptatie. Aan de kant van cliënt is dit het Auditcomitee, gezien hun specifieke taken en kennis. Binnen organisaties is hierbij vanzelfsprekend ook het corporate governance stelsel van belang. De aandeelhouders kunnen daarin de kaders definiëren.

9. Zouden uw antwoorden op de vragen 1 t/m 8 anders luiden wanneer het gaat om niet OOB-controlecliënten? Maakt u hierbij verschil tussen grote (niet OOB-) controlecliënten versus MKB-controlecliënten.

Antwoord:

De antwoorden wijzigen wel maar de uitgangspunten niet. De maatschappelijke impact bij OOB cliënten is vele malen hoger dan bij niet OOB opdrachten. Uiteindelijk levert de accountant assurance ten behoeve van het maatschappelijk verkeer in brede zin. Kijkend naar dit maatschappelijk verkeer zal de grens van wat nog past binnen de principle based benadering anders zijn dan bij niet OOB opdrachten. Er zullen naar de mening van het maatschappelijk verkeer geen waarborgen te treffen zijn, of als er waarborgen zijn dan zullen die naar verwachting sneller te kort schieten. Binnen het MKB is het aantal stakeholders beperkter dan bij OOB opdrachten.

1.3. Zakelijke relaties en sponsoring

- 10. In hoeverre vindt u dat zakelijke relaties tussen accountantsorganisaties met hun OOB controlecliënten ontoelaatbaar zijn? Onder welke voorwaarden vindt u dit toelaatbaar?**

Antwoord:

De aard en omvang van de zakelijke relaties spelen volgens ons een rol van betekenis. Indien de zakelijke relaties niet dusdanig zijn dat ze van te verwaarlozen betekenis (omvang en aard) zijn dan is het ontoelaatbaar.

- 11. Vindt u dat accountantsorganisaties in beginsel hun OOB-controlecliënten mogen sponsoren? Zo ja, onder welke voorwaarden vindt u dit toelaatbaar? Welke omvangscriterium zou daarbij moeten gelden?**

Antwoord:

Dit is volgens ons situatieafhankelijk. Waarvoor dient de sponsoring en is deze van niet te verwaarlozen betekenis? Voorbeeld: wanneer de sponsoring feitelijk het karakter is van bedrijfsfinanciering dan wel dusdanig is qua omvang dat het de schijn heeft van sterke verwevenheid dan is deze volgens ons niet toelaatbaar.

- 12. Voor zover het accountantsorganisaties en externe accountant een beoordelingsruimte mogen hebben voor het aangaan van zakelijke relaties en sponsoring, welke waarborgen zouden zij moeten treffen om bedreigingen voor hun onafhankelijkheid te mitigeren of terug te brengen tot een aanvaardbaar niveau?**

Antwoord:

Wij achten de huidige waarborgen zoals vermeld in de NVO voldoende en adequaat.

- 13. Zou uw antwoord op de vragen 10 tot en met 12 anders luiden wanneer het gaat om niet OOB-controlecliënten? Maakt u hierbij verschil tussen grote OOB-controlecliënten versus MKB-controlecliënten.**

Antwoord:

Jazeker. De impact van OOB-organisaties op het maatschappelijk verkeer is groter. Dus de functie van een onafhankelijke accountant zal snel anders gewogen worden. Volgens ons biedt de huidige NVO dit onderscheid voldoende.

1.4. Verplichte roulatie en joint audits

- 14. Acht u, in aanvulling op de bestaande roulatie van externe accountants bij OOB controlecliënten, een kantoorroulatie noodzakelijk? Zo ja, waarom?**

Antwoord:

Nee. Opgedane kennis en ervaring die essentieel is voor het adequaat kunnen vervullen van de functie als accountant zou verloren gaan. Gezien de gemiddelde complexiteit en omvang van de OOB-cliënten, zou het wisselen gepaard gaan met extra tijd, kosten en door onervarenheid ook een grotere kans op het niet (tijdig) signaleren van materiele afwijkingen. Met andere woorden naast een lastenverzwaring dus ook op dit punt een maatschappelijke impact die ongewenst is.

Wel vinden wij dat de 7 jaars roulatietermijn ook zou moeten gelden voor senior managers bij OOB cliënten, daar ze een relatief forse betrokkenheid hebben bij de cliënten.

- 15. Wat vindt u van het voorstel van de Commissie voor een verplichte kantoorroulatie eens per zes jaar en na negen jaar indien er sprake is van een joint audit?**

Antwoord:

Geen voorstander. De huidige partnerroulatie is afdoende met de kanttekening bij de vorige vraag.

- 16. Vindt u dat de roulatietermijn van externe accountants bij OOB- controlecliënten van zeven jaar zou moeten worden gewijzigd? Zo ja, wat is volgens u de beste roulatietermijn?**

Antwoord:

Deze is voldoende.

- 17. Vindt u dat er boven de huidige evaluatiebepalingen in de Code Corporate Governance een verplichte periodieke aanbesteding van de accountantscontrole voor OOB controlecliënten moet worden ingevoerd? Zo ja, wat zou de termijn moeten zijn voor de aanbesteding? Zo nee, wat zou een door u gewenst alternatief zijn?**

Antwoord:

Ja, wij zijn het eens met het voorstel.

Volgens ons zal het nog adequater zijn om ook duidelijke eisen te stellen aan de ondernemingen om in hun jaarverslag te rapporteren over de ingerichte corporate governance aangaande het gunnen van de accountantscontrole.

Er is volgens ons ook een taak weggelegd voor de audit committee. Vanzelfsprekend dient de toezichthouder op accountantsorganisaties met OOB-cliënten te monitoren in hoeverre de afgesproken fee's in verhouding liggen met de complexiteit en omvang van de controle, waarbij branchecijfers en de cliënten administratie/ financiële administratie belangrijke houvast kan bieden.

- 18. Voor welke periode zou een accountantsorganisatie bij OOB-controlecliënten telkens moeten worden benoemd binnen de maximale termijn van aanbesteding (i.t.t. vraag 17 betreft dit de minimum termijn van de benoeming)?**

Antwoord:

Geen voorkeur, bescherming van de accountant op dit punt is niet nodig. Goede afspraken tussen accountantsorganisatie en controle (OOB) cliënt zijn zonder een dergelijke maatregel te maken.

- 19. Vindt u een verplichte roulatietermijn wenselijk voor externe accountants die niet-OOB controlecliënten controleren? Om de hoeveel jaar zouden externe accountants bij niet OOB-controlecliënten moeten rouleren?**

Antwoord:

Niet wenselijk. De maatschappelijke impact is minder bij dergelijke ondernemingen, alsmede levert dit lastenverzwaring op. Daarnaast hebben accountantsorganisaties doorgaans minder externe accountants in dienst waardoor de roulatieverplichting lastiger vorm te geven zal zijn. Wij zien ook geen versterking van de onafhankelijkheid door een verplichte roulatie. Wij vinden evenwel dat de accountantsorganisatie en de accountant moet kunnen aantonen een adequate analyse te hebben gemaakt van bedreigingen en waarborgen indien de periode van 7 jaar dreigt te worden overschreden (cf. thans geldende regelgeving). Maatregelen die beter passen bij kantoren die geen OOB cliënten bedienen zijn bijvoorbeeld: verplichte opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling eens per x jaar of verplichte inspectie op het dossier eens per x jaar.

- 20. Wat vindt u van het toestaan of verplichten van joint audits voor de controle van OOB-ondernemingen?**

Antwoord:

Wij zijn tegenstander van de verplichting, zie eerder.

1.5. De selectie en aansturing van de externe accountant

- 21. Bent u het eens met de stelling dat het in de Nederlandse Corporate Governance Code opgenomen model waarbij de (auditcommissies van) raden van commissarissen meer het voortouw nemen in de relatie met de accountant in de huidige praktijk onvoldoende tot uiting komt?**

Antwoord:

Wij hebben dergelijke signalen niet.

- 22. Kunt u zich vinden in de aanbevelingen uit het NBA-adviesrapport?**

Antwoord:

Ja, ze komen grotendeels overeen met de gedachten die wij hanteren bij het beantwoorden van de eerdere vragen.

- 23. Welke rol zou de toezichthouder AFM en/of DNB naar uw mening moeten vervullen bij de benoeming van de accountant? Wat vindt u van een goedkeuring, veto of meldplicht?**

Antwoord:

Een veto vinden wij passend bij OOB kantoren. Dit zou een belangrijke maatregel zijn in de gereedschapskist' van de toezichthouder die nu ontbreekt. Bij kantoren die geen OOB cliënten bedienen achten wij 'een mogelijkheid tot ontraden' passender.

2. Informatievoorziening

2.1 Vergroten transparantie over kwaliteit

Wij merken op dat de nummering van de vragen niet juist is in het oorspronkelijke document. Omwille van de aansluiting tussen het consultatiedocument en onze beantwoording hebben wij de nummering van het consultatiedocument aangehouden.

- 22. In hoeverre denkt u dat transparantie over de kwaliteit van de dienstverlening door het (accountants)kantoor bijdraagt aan de keuze voor een bepaald accountantsorganisatie?**

Antwoord:

Dat hangt volgens ons af van waar die informatie vandaan komt. Betreft het informatie uit externe bron dan is dat eerder het geval verwachten wij.

- 23. Hoe kan de transparantie van accountantsorganisaties over de kwaliteit van hun eigen dienstverlening worden verbeterd?**

Antwoord:

Het maatschappelijk verkeer heeft begrijpelijkerwijs behoefte aan inzicht in de kwaliteit van accountantsorganisaties. Echter onzes inziens is het verplicht hierover communiceren geen passend middel. Het maatschappelijk verkeer moet vertrouwen kunnen hebben in de werking van het toezicht van de AFM.

- 24. Bent u van mening dat de accountantsorganisatie de relevante bevindingen over een controlecliënt in een AFM-onderzoeksrapport zou moeten verstrekken aan de (auditcommissie van) de raad van commissarissen van de desbetreffende controlecliënt?**

Antwoord:

Ja, wanneer er ontheffing van de geheimhoudingsplicht geldt dan wel.

- 25. Vindt u dat kantoor specifieke AFM-onderzoeksrapporten openbaar moeten worden gemaakt?**

Antwoord:

Die van kantoren die OOB-cliënten bedienen wel, gezien de maatschappelijke relevantie. Die van overige kantoren niet.

- 26. Hoe kan de transparantie van de niet-OOB-kantoren over hun kwaliteit beter worden geborgd?**

Antwoord:

Door openbaarmaking van de handhavingsmaatregelen/sancties die toezichthouders opleggen.

2.2 Vergroten transparantie over onafhankelijkheid

27. Vindt u dat accountantsorganisaties transparant moeten zijn over hun onafhankelijkheid?

Antwoord:

Ja, indien daarnaar gevraagd wordt door een belanghebbende.

28. Indien ja, hoe kan de transparantie van accountantsorganisaties over hun onafhankelijkheid worden verbeterd? Aan welke elementen zouden accountantsorganisaties meer aandacht moeten besteden?

Antwoord:

De kantoren die OOB cliënten bedienen:

- Beleidsprocedures kenbaar maken en beschrijven hoe dit is ingebed in de corporate governance systemen.
- Openbaarmaking van de toetsingsresultaten.
- Pro actieve rol voor RvC/ Auditcommissie.
- Overzicht van interne en externe meldingen, klachten, sancties etc.

De overige kantoren:

Geen voorgeschreven wijze.

29. Vindt u dat accountantsorganisaties controlecliënten of het maatschappelijk verkeer zouden moeten informeren over onafhankelijkheidsovertredingen? Welke middelen zouden daarvoor het meest geschikt zijn (bijv. transparantieverlagen, websites, jaarrekeningen)?

Antwoord:

De transparantieverlagen bieden hiervoor een goede plaats. Deze worden verplicht opgenomen op de website (OOB-kantoren).

30. Bent u van mening dat de transparantie over onafhankelijkheid gelijk zou moeten zijn voor accountantsorganisaties die OOB-controlecliënten hebben en de overige accountantsorganisaties?

Antwoord:

Nee, zie bovenstaand.

2.3 Informatiebehoefte van de gebruiker

2.3.1 De rol van de accountant versus de rol van het bestuur en de raad van commissarissen.

- 31. Bent u het eens met het uitgangspunt dat de accountant in principe geen inhoudelijke informatie over de gecontroleerde onderneming verstrekt?**

Antwoord:

Als uitgangspunt wel. Echter wanneer er sprake is van een onjuiste jaarverslaggeving dan wel een plicht, bijvoorbeeld indien de onderneming een jaarrekening met fundamentele fouten niet wil 'rechtzetten' middels een 362 mededeling.

2.3.2 Informatie over het eigen controleproces

- 32. Vindt u dat een accountant aanvullende informatie over de door hem uitgevoerde controlewerkzaamheden respectievelijk zijn bevindingen aan gebruikers zou moeten verstrekken? Heeft u aanvullingen op de genoemde onderwerpen of zijn er onderwerpen die u niet relevant vindt?**

Antwoord:

Continuïteitsaspecten zijn relevant als aanvulling. Een Auditor Discussion & Analysis lijkt overkill voor de gemiddelde MKB onderneming.

- 33. Wat vindt u van de informatie waarde van de huidige controleverklaring en hoe kan deze worden vergroot?**

Antwoord:

Te beperkt en voor de gemiddelde lezer wellicht onbegrijpelijk.

- 34. Zou de accountant een Auditor Discussion & Analysis moeten opnemen bij het jaarverslag van de controlecliënt?**

Antwoord:

Bij een OOB controle wel. Niet alle informatie leent zich voor opname in de verklaring.

2.3.3 Een meer uitgebreid gebruik van toelichtende paragrafen

- 35. Zou de accountant door middel van het gebruik van toelichtende paragrafen de gebruiker (belegger) frequenter moeten informeren over belangrijke punten?**

Antwoord:

Op zich akkoord, maar er moet geen misbruik worden gemaakt van de toelichtende paragrafen. De verklaring moet niet anders qua strekking worden/ inhoud worden als 'ter vervanging' een toelichtende paragraaf is opgenomen.

2.3.4 Rapportering over bevindingen van de accountant aan de raad van commissarissen en de doorvertaling naar het verslag van de raad van commissarissen

36. **Bent u het eens met het voorgestelde model waarbij de accountant rapporteert aan de raad van commissarissen en deze de relevante informatie al dan niet voorzien van commentaar naar buiten brengt.**

Antwoord:

Ja, maar volgens ons is rechtstreekse rapportage door de accountant sterker. Echter rekening houdend met hetgeen in de vorige beantwoording reeds is aangegeven.

37. **Zou de accountant expliciet moeten rapporteren over de door de raad van commissarissen verstrekte informatie of is het voldoende als de accountant alleen reageert als de informatie onvoldoende is weergegeven in het verslag van de raad van commissarissen?**

Antwoord:

Expliciet maken is onze aanbeveling omdat daarmee de rol van het toezicht en het belang ervan wordt verzwaard.

38. **Vindt u dat de accountant in zijn management letter verplicht aandacht zou moeten besteden aan de door het bestuur gegeven transparantie over risicobeheersing, financiering en continuïteit, schattingen management en belangrijke waarderingsgrondslagen? Zo ja, mist u daarbij nog onderwerpen?**

Antwoord:

Ja. Daarnaast vanzelfsprekend ook de andere ‘verplichte’ onderwerpen als fraude, samenwerking andere accountants, deskundigen, verslaggevingsaspecten, leemtes in de AO/IB, follow up bevindingen eerdere jaren etc.

2.3.5 Verbetering informatie in het directieverslag en controle daarop door de accountant

- 39 **Naar welke elementen van het jaarverslag van de onderneming zou de controleplicht van de accountant moeten worden uitgebreid? Op welke termijn zou dat moeten gebeuren?**

Antwoord:

Aanbevelenswaardig is dat de accountant assurance verschaft over het jaarverslag. Dit impliceert wel dat er principle based ‘normen/criteria’ voorhanden zijn. Zijn die er niet in een specifieke situatie dan meldt de accountant dit.

Elementen ter uitbreiding: governance opzet en werking, sturende en bijsturende acties, toekomstgerichte informatie, continuïteitsaspecten, niet financiële informatie/soft controls, R& D aspecten.

3. Europese harmonisatie en toezicht

- 40. Hoe staat u tegenover integratie van het toezicht in ESMA? Aan welke voorwaarden denkt u dat daarbij moet worden voldaan?**

Antwoord:

Qua normstelling is dit positief. Dezelfde normen voor alle lidstaten.

- 41. Wat zouden volgens u de taken en verantwoordelijkheden van een Europese toezichthouder moeten zijn?**

Antwoord:

- Normen vaststellen voor kwaliteit.
- Toezicht houden op nationale normstellers en toezichthouders.
- Coördinatie.

4. Slot

42. Wilt u nog iets opmerken over onderwerpen die niet aan de orde zijn gekomen in dit consultatiedocument?

Antwoord:

Zoals in de beantwoording van de eerste vragen door ons is opgemerkt zien wij veel waarborgen in de structuur, zeggenschapsverhouding, tone at the top en governance van accountantsorganisaties. Qua 'prikkel' maakt het nogal verschil of de organisatie een vennotenstructuur of een stichtingsmodel (iedereen in loondienst) kent alsmede zou het merendeel van de zeggenschap bij vakbekwame accountants moeten liggen. Opmerkingen/vragen hieromtrent kwamen niet veel aan de orde.

Flynth, d.d. 31 januari 2012

W. Schipper RA
Algemeen directeur Accountancy

Drs. A. Boxum RA
Directeur Compliance & Vaktechniek (Audit)

C.L.J.M. Kock AA
Vakdirecteur Accountancy